

KÁRPÁTI LAPOK

A turistaság, a honismeret és a természetvédelem terjesztésére
Kiadja a Magyarországi Kárpát Egyesület

Szerkesztő: Nagy Péter, peter.nagi@t-online.hu

Internet: <http://www.karpategyesulet.hu>

Postacím: 1244 Budapest, Pf.: 800.

Vezess minket! Radnai túra, Erdély

Radnai túra

2009. február

A Radnai havasok az Erdélyt körülölelő Kárpát-koszorúnak a legészakibb magashegyei. Messziről láthatóak, a Kolozsvár környéki dombokról téli napsütésben világosan kivehetők főbb csúcsai. Télen végigjárni a főgerincet, valódi kihívást jelent. Sok tízéves begymászó és Radnaiban megélt tapasztalat szerint erre a legalkalmasabb idő a február közepe. Már tavaly évvégén ki volt tűzve, népes csapat jelentkezett rá. Találkozik a Setref bágóban.

Ketten indulunk Kolozsvárról, vasárnap hajnalban szomorkás, ködös, hideg az idő, de sebaj majd 2000 méteren ragyogni fog a nap és ingujjban haladhatunk. Sokszor megéltém már ezt a csodát. Reggel 8 előtt lépünk a hágón levő vendégfogadóba. Mindenki megérkezett már Magyarországról, Nagybányáról, Zilahról, Csikból. Régi ismerősök barátok, egy-egy új arc közöttük. Benn a házban jó a hangulat, reggeliznek készülődnek, latolgatják az esélyeket. Sajnos az időjárás jelentések nem sugallnak optimizmust. Az indulás előtt, még át kell vinni az autót Borsafüredre, csütörtökön majd oda érkezünk, a gerincvándorlás után. Lassan dél lesz, az indulás késik, mintha mindenki a szépidőre várna. Elkészül a soka-dik induló csoportkép, ilyen-olyan- meg amolyan felállásban, Lápi mester kamerája előtt. Végre felfejlődik a menetoszlop és bekanyarodik a ház mögötti szekérútra. Kevés a hó, a hótalpak a zsákokon lóbálóznak, a léceimet a kezemben viszem, sajnálom a fókákat kínozni a sáros, köves úton. 26 jókedvű túrázó indul útnak Lacival, ketten vagyunk túrasíval a többiek hótalpon. Elöl Vámos Laci GPS-el, mutatja a helyes utat. Néhány száz méterrel odébb már megjelenik az igazi februári hó. Fel a lécet, hótaposót és indul a nagy kaland.

A turistajelzés kitűnő, legalábbis az elején a szekérúton el nem lehet téveszteni, térkép, GPS, mind egyet mutat. Az erdőbe érve egyre nagyobb a hó, finoman porzik, de nem süppedünk mélyre benne. Ideális a haladáshoz. Hideg van, felhőben járunk, nagyon alacsony a plafon, szokatlan jelenség februárban. Néha azért a napsugarak átörlik a felhőket, rápillanthatunk a táj, hó által sminkelt szépségére. Csodálatos igazi téli hegyi idill. A tájékozódás idillje viszont nem tart soká, az első tisztáson már kell keresni a jó utat, a nagyobb fordulókat nem

jelzi semmi. Az irány világos de nem mindegy, hogy úton haladunk vagy bozóton kell átvágunk magunkat.

Első pihenőnk egy esztina mellett van, előkerülnek a csokik és különböző csoda energiakészítmények. Nagy sikert arat az új dió-méz receptem, mindenkinek ízlik, szorgalmasan kínálom is, mert az első szakaszon már úgy érzem a hátzísákom túl nehéz. Vidám csevegés majd indulás tovább, neki a hegynek, erdőnek, tisztásról tisztásra. Lassan haladunk, sok a 90 fokos kanyar, az útkeresés, légvonalban 1 km / óra a haladási sebesség. A túra első napján megengedhető, kell az akkomodáció, át kell térni a mozgásszegény életmódról az intenzív erő-kifejtésre. A pihenők egyre sűrűbbek, méregetjük a távolságot az első táborhelyig. Ilyen ritmusban sötét lesz, mire odaérünk. További tájékozódási gondok jelentkeznek, kezdenek fáradni a menetelők, telik az idő. Egy erdőszélén állunk meg táborozni, kb. 1700 m magasságban, a fák menedéket nyújtanak az esetleg feltámadó szél ellen. Jól megtapossuk a sátrak helyét, elég mélyre kerülnek a sátrak, a szél biztosan nem kap alájuk. Jólesik a pihenés a sátorban, sötét lesz mire főzésre kerül a sor.

A 2. éjszaka után

Főzőcskésés

Kellemesen duruzsol a főző, olvad a hó az edényben, készül a leves, makaróni, tea. Változatos és bőséges hegyi étrend, sok folyadék. A téli túra általában vízhiányos, a hó a fő italalapanyag. A főző alapeszköz, nélküle nem lehet egy napot sem normális erőnlétben túlélni. Kellemes meleg van a hálósáokban, hamar nyugovóra tér a tábor, elcsendesednek a szomszédok, a szél sem rángatja a fenyőket, viszont a hó az szépen hullni kezd. Időnként

Reggeli hőmérséklet

meg kell rázogatni a sátor tetejét, hogy csússzon le róla a hó ami egyrészt jól szigetel másrészt ha teljes befed, elzár a levegőtől.

Világosodik, kikukkantok a sátor ajtaján, rengeteg hó és gyenge fény, a remélt napsugár elmarad. Főzés, reggeli, tea az útra, csomagolás végül sátorbontás és indulás, mindez kb 2 órát vesz igénybe. A bivakbontás nem túl gyors művelet és legjobb mindent a sátorban megcsinálni, a sátorbontás és az indulás nagyon gyorsan megy. Tamás jelenti a reggeli hőmérsékletet -17C_3 , nem csoda hogy gyorsan mozgunk. Szél nincs a hó hull a felhő vastag, nem túl jónak indul a második nap. Be kell hozni a tegnapi kését, neki is rugaszkodunk. Megta-

A mi vackunk

láljuk az utat, haladunk is rajta, helyesen tippeljük meg az útkereszteződéseket. Érdekes hogy a jelzés kitűnő az úton de fel nem lelhető az irányváltásoknál. A tájékozási logika szerinti helyeken keressük még sem leljük. A GPS trekkje is cikcakkos vonalban halad valószínűleg aki készítette, hasonló problémákkal küszködött. Egy apró tisztás rendesen feladja a leckét. Az út egyenesen halad de a térkép szerint le kell térni jobbra. Az elsőnek érkezők megtanácskozzuk, úgy döntünk amíg várjuk a többieket, bejárjuk mindkét utat. Elindulok a jobboldalin, frissen vágott fakitermelő útnak néz ki de nagyon lemegy a völgybe nekünk viszont szintezni kellene. Valamennyit haladok rajta, majd visszatérek. A csapat közben meg-

Harc az elemekkel

érkezett és Vámos Laci irányításával elindul előre a hegyre felmenő úton. Visszamászok és utolérem őket. Erre már fordul is vissza az eleje, mert nem lehet tovább haladni, túl meredek rész következik és az út is eltűnik. Tehát vissza az én variánsomra, le a völgybe, kidőlt fa alatt átmászni, és visszakerülni a helyes irányba. Jó órás szórakozás, de végre meglegjünk a hágóba vezető fakitermelő utat. Sebesen indulunk meg rajta, még a napszemüveget is elő kell venni, annyira megváltozik az idő. Végre élvezzük a kirándulást, le a hágóig. Itt kellett volna táboroznunk az este.

Kellemes ebéd és napozás után indulás felfele az Óreg bércre (Batrana). Széles út az erdőben jó hó jókedv, hamar felérünk a tetőre. Addigra a napszemüveg rég visszakerült a tokjába, anorák csuklya vastag kesztyű kerül elő a zsákból. Vékonyf... szellőcske fogad odafenn a tájban sem sokat gyönyörködhetünk, látótávolság kb 150-200 m. Maga csúcs lapos semmi menedéket nem nyújt az egyre erősödő szél ellen. Be kell várunk a lemaradottakat, nem tesszük le a zsákokat sem, inkább körbe sétálunk még énekelni is elkezdünk néhányan, hátha a Napocska meghallja. Irányvétel a GPS szerint nekidőlünk a szélnek és indulás. Hol szemből, hol ol-

dalról ostromol az egyre erősödő északi szél. Jó lenne a szuprakesztyű gondolom, de nem akaródzik megállni.

Menni vagy, nem lenni jut eszembe Rejtő, a sivatagban legalább meleg szél fúj. Menetközben megtanácskozunk, hogy ebben a szélben sokáig nem bírjuk, enyhülést csak az hozhat, ha elbújunk előle az erdőbe. Az út további része végig ilyen kitett, az erdőhatár fölött nem sok szélárnyékra számíthatunk. A tapasztalat azt mutat-

ja, hogy az északi szél ilyen magasságban napokig tud sebesen fúdogálni. Most ahogy a bilentyűket ütögetem, érzem még az újbegyemen a fagyás nyomát. Talán mégis jobb lett volna elővenni a legmelegebb kesztyűt? Elhangzik végre a döntés, fedezékbe! Az erdő, bárha ritkás is alacsonyabban van, szélárnyékban viszont a hó nagyon vastag. Kezdődik az ismert táborverés, derékig ér a sátor számára taposott gödör, a sátor rögzítésére használható botot, sílécet, bármennyit lehet lefele nyomni. A sátor alatt bármennyire tapossuk a havat mindég, süpped egy keveset, a fekvőhely felveszi a test formáját, és nagyon kényelmes az első fordulásig. Azután már jégbordán fekszel.

Duruzsol végre a főző, szorgalmasan kanzalazom a havat a sátorajtájából az edénybe. Ké-

A csapat a ködbe vész

szül a leves, laska, kakaó, tea, egészen kellemesen telik az este. Szaunához hasonló pára van a sátorban, minden kissé átnedvesedik, de nem sok választási lehetőség adódik, kinn főzni nem egy vonzó lehetőség, étlenül lefeküdni még kevésbé. El kel a sokfogásos vacsora, közben kis helyzetjelentés telefonon az otthoniak számára, használjuk ki a modern kommunikáció tehnológia nyújtotta lehetőségeket. Kinn sűrűn hull a hó, de nem a téli idill jár eszünkben hanem hogy időnként megrázzuk a sátor tetejét vigyázva a belső falon lecsapódó párára. Az eszkimók hókunyhója is hasonló komfortot nyújthat, egyetlen fontos hogy elég levegő jusson be. Kellemesen telik az éjszaka a sátorrázást kivéve semmi nem zavar.

A reggel továbbra is hóhullással fogad de ezúttal benn a sátorban is. A sátor falára lecsa-

1m hó alatt pizsamaosztásra várva

pódott pára éjjel megfagyott, most szépen hulldogál a fejkünkbe. Amit lehet az edénybe gyűjtünk visszaforgatjuk a teába. A szomszédok is hasonlóan tesznek, közösen latolgatjuk a hogyan tovább kérdését. Dénes a 30 éves hegyimentő múltjának súlyát veti latba a visszafordulás érdekében. Én folytatnám, de szél ellen nem szeretnék harcolni, és jól tudom hogy több szélvédett helyre nem számíthatunk. Vámos Laci mondja ki a végső döntést, vissza a hágóba majd le az úton az Iza forráshoz. Tamas jelenti a hőmérsékletet -18 °C. A sátorhelyről kapaszkodni kell kifele annyi hó gyűlt az estétől. A nyomainkat helyenként látjuk még, vagy inkább érezzük hogy ott puhább a hó. Hamar visszatalálunk a gerincen az erdei úthoz azon már könnyű haladni. Végre élvezhetem a túralécek előnyeit, kellemesen suhanunk

A kék Iza forrásánál

lefele a széles úton. Ismét a hágóban pihenünk a harmadik nap delén.

Innen már széles erdei út kanyarog a majszini hágóig. Itt autóval jártunk már, nem volt tervben a gyalogos meglátogatása. Élvezetesen lehetne csúszni a túraléceken, ha nem tapadna rájuk a hó. Érzik hogy melegebb van, azért tapadósabb a hó. Elő a vaxot, vagyis a gyertyát, jól megkenjük a lécek talpát. Ez már más, sorra előzünk mindenkit. Az Iza forrásasoz vezető elágazásnál újabb pihenő, kis falatozás.

Deresedik a Józsi szakálla

Lacival ketten előre indulunk, innen már kitűnően lehet siklani, a nap is incselkedik velünk, megjelenik. A gerinc felett azonban sötét van most is, dül a zivatar. Jó hogy lejöttünk.

Majszin faluba érve azonnal megáll egy busz Borsa központjában váltunk, és máris fenn vagyunk Borsafüreden ahol az autókat hagytuk.

Sílécek Borsabányán

Le a cuccot és indulás visszafele, a központban veszem fel Sanyiékat. Ismét cuccot le és indulnánk a többiek után. De nem szükséges, kisebb nagyobb csoportokban érkeznek csak egyik csoport tett egy kis kerülőt Borsabánya fele, de hamarosan mind együtt vagyunk.

Jól esik házban lenni a 2 sátras éjszaka után.

A vidámság tetőfokára hág, a forralt bor hatása sem elhanyagolható. A nagybányai EKE borsafüredi házában vagyunk régi és új élményekkel telve, mindenki mesélni akar. Itt végre dalolni is lehet, kellemesebb hangulatban, mint a süvítő szélben. Estére néhány csillag is megjelenik az égen.

Reggelre visszatér az eddigi felhős idő alacsony plafon, látszik, hogy a gerincen cudarul fú a szél. A napi program sízés, túra a vízeséshez vagy ki a gerincre. A sípályán kevés a hó, hihetetlen a fenn tapasztaltakhoz képest, milyen kevés hó van 1500 m alatt. Akinek nincs

sajátja, az kölcsönöz és egész jó sízés kerekedik. A pálya állapotát látva irigyelem azokat, akik a kölcsönléceket gyötrik nem a sajátjukat, mint én. A vízesésből nem sokat láttak a túrázók, a gerincre sem jutottak fel akik megpróbálták. A kolozsváriak, zilahiak és a csíkiak indulunk haza, a többiek maradnak még egy napot, majd a csíki farsang temetésen találkozok ismét a csapat.

Ennyire sikerült a rég tervezett radnai gerinctúra ennyit engedett a Hegy. Köszönjük, legközelebb jobb körülmények közt végigmegyünk a gerincen.

Résztevők: Vámos László (PKE túravezető), Barizs Brigitta, Hangár István, Jubász Gábor (PKE), Kalászi György (KEM), Kébel Ádám (KEM), Koczogb Hajni (PKE), Kulcsár István, Kovács Attila, Mocsári László (KEM), Őrsi Bálint, Polgár Lajos (PKE), Stauróczy Tamás (MKE), Straub Gyula (PKE), Szakál Alex, Vámos Péter (PKE), Zánki Pil Zsuzsa (PKE).

Erdélyből: Bogy Zoltán, Lengyel Gyöngyi (EKE Kolozsvár), Rácz Krisztián (Nagybánya), László György (Zilab), Bölöni Sándor, Fénya József és Tőke Dénes (EKE Csíkszerda).

Bogy Zoltán, EKE

Fotók: Józsi, Sanyi, Tamás

Farsang temetés Csíkban

Ismét a magyarok legmagasabb csúcsán

A Magyarországi Kárpát Egyesület másodízben tartott téli tábort az EKE közreműködésével. Több tényezőnek is köszönhető, hogy az idei a tavalyinál is sikeresebb volt.

A 65-ös létszám rekord, ebből ketten a szlovákiai magyarokat képviselték, 33-an pedig Budapestről, illetve Pécsről és Miskolcra érkeztek. Az EKE részéről heten jöttek Gyergyóból, köztük Dezső László elnök, nyolcan Brassóból, tizenegyen Kolozsvárról, négyen Csíkszeredából. Sokat számított, hogy 32-en a Sűgóban laktak, ezért a Gyopárosok is elfértek az étteremben, csak szombat este kellett két turnusban étkeznünk. Így sokkal többet volt együtt az egész társaság, szombat este

a Gyopárban volt italkóstolóval egybekötött éneklés (Geröffy Feri kissé megpihenhetett Nádudvary Gyuri jóvoltából), vasárnap pedig a kiürült Sűgóban tánccal búcsúztunk egymástól és a hegytől.

A legfontosabb: noha szakadó esőben indult föl a csapat két traktorral március 6-án reggel, de mire fölértünk, kisütött a Nap, hó pedig még volt elég, pár centi aznap reggel is esett. A vizes havon nem volt nehéz a szítés, másnapra érkezett majd 10 cm frissítés, de még puha volt a hó. Vasárnapra beköszöntött a hideg, szerencsére egy kevés hó jóvoltából nem kellett korcsolyára cserélni a léceket. De azért ez kemény nap volt, jól jött a kis sorban állás, mert így volt némi pihenő. Hétfőn azután lényegében magunkra maradtunk, kellett az a kis hó-utánpótlás, így is döglesztő volt megállás nélkül rohanni.

Az állandó gyenge havazás jót tett a pályáknak, de nem kedvezett a kilátást keresőknek. Szerencsére szombat délután az átfutó felhők adtak némi esélyt, jó páran fölsiettünk a csúcsra, és el is nyertük méltó jutalmunkat, ragyogó kék ég mellett néhány irányba rövid ideig el lehetett látni. Jöttek ismét a felhők, néhány perc alatt leszűntünk a friss hóban, de a következő napokon esély sem volt, hogy az orrunknál tovább lássunk a felhőben. A csapadék viszont jól jött, mert a vállalkozó szelleműek sível vágtak neki a leútnak, és akik nem sajnálták a léceiket, egészen az Ivóig tudtak lesiklani. Több társammal a 7. km-ig merészkedtünk, sajnos az utolsó ötven méterért kár volt.

Marad a remény, hogy legközelebb lent is, fent is még több lesz a hó, több lesz a felvonó, és ha nem jön több fiatal, akkor mi kiáltjuk ki magunkat annak.

Jeszenszky Géza, MKE

Porhó és üres sípálya Hideghegyen

Már csak a korombeliek emlékeznek a klasszikus sífilmre: Menschen, Pisten, Pulverschnee. De minden szíó tudja, hogy bármennyire örvendetes is a mesterséges hókészítés feltalálása, bármennyire is megnyugtató, ha egy síterepen hóágyúk garantálják a havat, a természetes porhónak nincsen párja. Az utóbbi két itthoni síszezon egyszerűen katasztrofális volt, az idei jobb, de még mennyivel jobb is lehetne! Eplény, Nagyvillám és Mátrászentistván, bála komoly hókészítő rendszereiknek, méltán vált népszerűvé, de ha a természet valódi hóval ajándékoz meg bennünket, akkor igazán érdemes a jóval olcsóbb többi hazai terepet keresni föl.

Január végefelé pár meleg nap és az eső szinte elmosta a már szépen gyarapodó nagyhideghegyi hótakarót, de a megmaradt alapra 29-én érkezett jó tíz centiméter friss hó ismét használhatóvá tette a déli 3-as pályát. Az erről szóló értesítés kissé későn, csak 30-án este került föl a www.nagyhideghegy.hu honlapra, ezzel lehetett magyarul, hogy szombaton csak két Hideghegy-hívó barátom tartott velem, rajtunk kívül csak a két felvonókezelő használta a

pályát, nosztalgikus emlékeket idézve. A jutalmat azonnal megkaptuk, a friss és gyors porhóban minden kanyar élvezet volt. Mivel a kitűnő új Poma-liften jóval több volt a kampó, mint a használó, egy perc megállás nélkül rohagáltunk a kellemes, enyhén piros jellegű pályán. Délre érkezett egy fiatal tanuló-pár, a könnyen kezelhető havon percről-percre jobban ment velük a sí. Botond barátommal délután az északi oldal erdei részét próbáltuk ki, ott a hótakarót kevésbé

vékony hótakaró ellenére remekül sízhető pályát. A nagy északi pályán is volt némi hó, alapjának jó lesz a következő havazáskor. Az egész napi hőszállingózás fölbatortított, hogy szélesebb sízó ismeretségi körömet még szombat este elektronikus levélben bíztassam Hideghegy vasárnapi felkeresésére, de kevés eredménnyel. Noha az északa Pesten is esett egy kevés hó, reggel 9-kor csak negyedmagammal kapaszkodtam föl Királyréten a hegyre való följutást szolgáló régi, de megbízható osztrák eredetű katonai teherautóra. Később sok kiránduló, köztük kisgyermekes családok, érkeztek az immár 20 cm friss hóval borított 865 méteres remek hegyre, de sízó táborunkat csak egy további liftkezelő, valamint az üzemeltető és felesége gyarapította. Mivel a hó nem volt elegendő ahhoz, hogy a ratrak dolgozza meg, két menetben magunk tapostuk be

mosta el a korábbi meleg és a nagy szél, remekül lehetett kanyarogni a fák között. A Rakodót és a taxi rét felé vezetők kék + sárga is 20-25 cm könnyű, gyors hó borította, a nap végén ezen siklottunk le az ÁNTSZ jóvoltából évek óta bezártan álló taxi menedékházig és még kissé tovább, hogy a 600 méteren már apadó hóban megállva felkapaszkodjunk a lefelé tartó, sibuszként funkcionáló teherautóra. Sajnálkozva gondoltunk azokra, akik ezen a remek vasárnapon, itthon vagy külföldön, zsúfolt és drága pályákon várták a felvonók előtt, hogy sorra kerüljenek.

A tanulság: a hójelentések megbízhatatlanok, jobban kell figyelni a hazai pályák híreire. Hideghegy pedig továbbra is egy jó tipp.

**Jeszenszky Géza, MKE
fotók: Gyurka Botond**

Családi pataktaposás a Rám-szakadékban

2008. október (4. helyett) 11.

Az esőnapon tartott túránkon verőfényes napsütés fogadott, így nem bántuk meg az egy beti várakozást. Ezalatt csak Zoli segéd-túravezetőnk térde esett áldozatul egy biciklitúrának. Emiatt őt nélkülözni voltunk kénytelenek, de így is 14-en gyűltünk össze, hogy saját bokáinkat-térdeinket – és idegeinket – is próbára tegyük a Rám-szakadékban.

A pomázi buszállomáson hamar kiderült, hogy rajtunk kívül még rengetegen választották ezt az útirányt, ezért már azt is szerencsénknak érezhettük, hogy szardínia-konzerv stílusban föl tudunk préselődni a menetrendszerinti buszra. Ez ugyanis a várakozók felének nem sikerült. Dobogókön is egy vurstli méretű tömeg fogadott, de úgy tűnt, hogy nem lesz probléma, ekkora hegyen kényelmesen elférünk. Gyorsan meguzsonnáztunk, megtekintettük a régi Eötvös Loránd Menedékházat (egyesek már ismerősként jártak benne), aztán a Dobogókő kilátóponthoz sétáltunk.

Azonosítottuk a tereptárgyakat a térképpel, és megállapítottuk, hogy délutánra a két hegy közötti, innen nem látszó szakadékon át a reggeli párában úszó – emiatt éppen szintén nem látható – Duna partjára fogunk megérkezni. Így „vakon” a térképre bízunk magunkat.

Útra keltünk nyugat felé a hegyháton, majd meredek ereszkedés következett, némi jelzéske-reséssel, bozótharccal, sárdagasztással, és csapat-összevárással tarkítva, mivel ifjúságunk egyes tavaly még „kicsi” tagjai úgy megnöttek és megedződtek, hogy gyorsabb lett a haladás tempója – főleg a lejtés irányába. Örültünk, ha néha-néha találtunk egy vízszintes keresztező földutat, ahol bokáinkat megpihentethetjük. A nagy lezúdulás a hegyoldalon kívül gyomrokban is megtörtént, így a pihenő alatt egyes éhesek gyors ebédet is rendeztek.

Már csak egy rövid lejtő következett, és megérkeztünk a Rám-szakadék bejáratához. Pontosabban fogalmazva a sor végéhez. Legalább 4-5 kisebb-nagyobb túracapat várakozott ott. Arra nem sikerült rájöttünk, hogy a bejutásra, vagy társaik kijutására várakoznak, de láthatólag tele volt a szakadék emberekkel, így hosszabb pihenőre kényszerültünk. Szokás szerint ez csak a felnőtteknek jelentett pihenést, ifjaink komoly terepgyakorlatokat tartottak.

Mikor a tömeg nagyobb része oszlásnak indult, a tettek, azaz a szakadék mezejére léptünk, és elindultunk lefelé. Az első métereken mindjárt sikerült jól besározni a nadrágunkat, aztán ismét hosszas várakozás következett, mivel az elkeskenyülő hasadékban egy nagy csapat jött szembe. Itt szembesültünk a korábbi kapaszkodóláncok felújításának eredményével is: csillogó-villogó merev fémkapaszkodók voltak felszerelve, hosszasan de mindig csak a szakadék egyik oldalán. Mivel ezekbe két kézzel kapaszkodva, oldalazva másztak föl, emiatt akkor sem lehetett a fölfelé mászók feneké mellett elférni, amikor két „egyenesen” álló ember nyugodtan tudott volna haladni egymással szembe, mert néha ezt a terepviszonyok is engedték volna. Végre mi kerültünk sorra, és hamar rájöttünk, hogy valóban sokkal kényelmesebb és gyorsabb csimpasz-

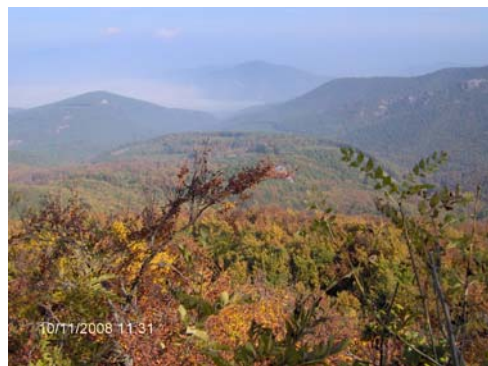
kodva mászni a sziklafalon, mint kapaszkodva járni a patakban. De a könnyebb és biztonságosabb mozgási lehetőséggel sajnos a szakadék elvesztette a korábbi varázsát. Emiatt olyan csapatok is átmásztak rajta, akik eddig a nehézsége miatt elkerülték, ezért találkoztunk ekkora tömeggel. Ráadásul majd' mindenki szembe jött, így kénytelenek voltunk megfordulni, az első adandó helyen kimászni a szakadék peremére, a tulsó végéig menni, és onnan a fölfelé irányt választani. (Zoli segéd-túra vezetőnk korábban többször említette, hogy a szakadékon fölfelé kell mászni, hát a próféta beszélt belőle!)

A szakadék peremén haladás kalandosabbnak bizonyult a fémkorlátan lemászásnál: egy vadcsapás szélességű ösvény vezetett a szakadékkal párhuzamosan a meredek hegyoldalban. A múlt heti eső miatt néha sár is volt az avar alá rejtve, igazi riasztó élmény volt a szakadék felé csúszni néhány lépésnyit. Ádámnak komoly tériszonyt sikerült legyőznie. Itt még a térképet sem tudtuk követni, mert ez az ösvény nem szerepelt rajta, csak ösztöneinkben bízunk, miszerint egyszer valamilyen, nem csak zergék által járható és nem „zu Hans” stílusú úton valahogy visszakeveredünk a szakadék aljára. (zu Hans: német nagybácsikánk függőleges tereptárgy-követési módszere, ejtsd: zuhansz!)

Végül egy lankásabb lejtésű részen leláttunk az alsó útra – és reméltük, hogy valóban azt látjuk – így ott remegő térdekkel és némi nadrágfékes segítséggel leereszkedtünk.

A szakadék alsó, kiszélesedő részére érkeztünk, ahol is Laciapu lábai végképp felmondták a szolgálatot, így közölte, hogy innen ő már nem megy tovább! Szerencséjére nem is kellett, mivel Dömösre szándékoztunk haladni, ezért ugyanerre a pontra terveztük a visszaérkezést is. Így 12 főre apadva vágtunk neki a fölfelé útnak. Túra vezetőnk már előre felhívta a társaság figyelmét a 2-3 méter magas sziklapadokra, ahol kisebb vízesések mellett kell majd fölmászni, és mindenkit arra intett, hogy takarékoskodjon az energiáival, és ügyeljen, hová lép. Szertelen ifjúságunk persze ment volna, mint a meszes, hiányzott is Zoli segéd-túra vezetőnk a csapat elejéről, vagy a végéről, mivel túra vezetőnk sajnos nem ikernek született, ezért nem sikerült egyszerre mindkét helyen tartózkodnia. Fölfelé valóban gyorsabban tudtunk mászni, mert beilleszkedtünk a „fölfelé haladók hadába”. Elérkeztünk egy festői völgyelágazáshoz, ahol a bal oldali, keskenyebbik szakadékág le volt zárva, előtte figyelmeztetésképpen egy kereszt magasodott. Így jobbra fordultunk, és újabb nagy csalódás ért bennünket: kemény sziklamászásra számítottunk, egyes „széltől is óvó bürokraták” pedig kényelmes fémlétrát szereltek a vízesés mellett. A legveszélyesebbnek az a létrafok bizonyult, amelyik a vízeséstől nedves lett, ezért csúszott

egy kicsit. Ez eléggé kedvünket szegte, mert ismét elveszítettünk valamit a szakadék vadregényességéből. Néhány gyermekünk viszont túlzottan is biztonságban kezdte érezni magát, és engedély nélkül továbbhaladt, így hamarosan visszafordultunk, mielőtt a felelőtlenség balesetet okozott volna. Lemásztunk a létrán – túra vezetőnk emlékeiben elevenen él az öt évvel előtti kép, mikor a kilazult lánc segítségével akrobataként kellett az akkori csapatnak leügyeskednie magát. Sokáig várhatunk, mire ez a létra kilazul! Amilyen szerencsénk volt, egy szűkületnél ismét megakasztottak a fölfelé mászókat, de a

„várakozás – lefelé – ki a szakadékból – vadcsapás – vissza a szakadéka – fölfelé – újból lefelé a szakadékon” kissé szertelen útvonalán összességében egy jó félórával hamarabb végigmásztunk a könnyítések miatt, mint ahogy terveztük. A völgy alján már ki is írták, hogy ajánlják a fölfelé irányt, így a főntről lefelé közlekedők a végén meg is tudhatják, hogy rossz irányból jöttek. Ugyanis ez az információ a szakadék felső végénél nem szerepel.

Útra keltünk a Dunapart felé a dömösi völgyben. Itt egy kis erdei kápolnánál hálát lehet adni az Úrnak a szakadékon átjutásért, a környékén pedig kiváló pihenő- és játszóhely tartóztatt bennünket. Meguzsonnáltunk, a forrás vizével fölfrissítettük magunkat, ifjaink pedig fölfelezték a környező meredeken szabdalt hegyoldalakat.

Idejében nekiindultunk, hogy Dömösön elérjük a hazafelé tartó buszt, és mi győztünk, a busz csak fél óras késéssel állt be a megállóba. Csak éppen annyira degeszre volt tömve, hogy sem élivel sem lapjával nem fértünk föl rá. A vezető közölte, hogy mindjárt jön egy másik járat, így inkább a további várakozás mellett döntöttünk. Rosszul. A „mindjárt” több mint egy órát jelentett, és ugyanakkora tömeget. Így heringes doboz stílusban araszoltuk végig a Duna-kanalyart. Ráadásul az új Megyeri híd megnyitása valamiért nemhogy gyorsította volna, hanem lassította a közlekedést a hídfő előtt. A tömött buszban összepasszírozva, fél lábon állva, már sötétben értünk föl a hídra, így utolsó programpontunk: az új híd megtekintése elég fásultra és hiányosra sikeredett. Csak túravezetőnk aktivizálta magát, illetve telefonját, hogy az aggódó szülőket értesítse a későn érkezésről. Mivel az új buszvégállomás is metróközelbe került, így legalább a hazautazással nem akadt több gondunk.

Pataktaposók: Búr Márk, Inhof Alexandra, Kipilla Viktor, Kutsera Imre, Kutseráné Edit, Kutsera Kristóf, Majer Zsuzsanna, Nasr Ayad Ádám, Pusztai Vivien, Szabó Gergő, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, Szabó Laci, Végh Tamás.

Majer Zsuzsanna, MKE

Vértesi várjárók – Majd ha fagy!

2008. november 22.

Korai tél köszöntött ránk, Krisz úgy fogott kezét egy labdával, hogy ujjja tört belé, a Vértes környéki buszjáratok pedig igen megrikkultak. Ennek ellenére 8 vállalkozó kedvű várhódító indult útnak. A kalandok a közlekedéssel kezdődtek: a fagy és bősés miatt esetleg járhatatlan utak okán kétféle túraprogramot szerveztünk, aminek egy közös pontja volt: Tatabánya, mivel csak itt derült ki, hogy milyen az időjárás a Vértesben.

Napsütés fogadott, így a „szabadtéri” programot választottuk, azaz a várgesztesi buszra szálltunk föl. Apró probléma, hogy csak 11 óra előtt 10 perccel indult busz a faluba, így fényes dél volt, mire kopogtattunk a Gesztesi vár kapujában. Miközben megismerkedtünk a vár összes macskájával és a büfé kínálatával, felfedeztük az erősség minden zegzugát, és a jeges szél ellenére még a toronyból is körbenéztünk, túravezetőnk megismertette a csapatot a „Vértesi várak” pontgyűjtő túraútvonal rejtelmével, amelynek éppen az egyik állomásán állomásoztunk. A túrapont érvényesítéséhez meg kellett keresni a vár azonosító számát, de ezt a feladatot bátran

bízhattuk ifjú várhódítóinkra: sikerrel jártak.

A következő peccételő hely a várgesztesi vendéglátóipari egységben találtatott, így gyorsan lesuhantunk a várhegyről (a szél is segített), és ide csak az érvényesítés kedvéért tértünk be. Ekkor már szembesültünk a rohanó idővel is: fél egy múlt, és még 12 km várt volna ránk Szárligetig. Mivel tartottunk attól, hogy útközben ránk sötétedik, ami a táv túlsó végén található Mária-szakadéknban nem a legelőnyösebb ránk nézve, ráadásul a tereppon-

tok keresgélese csak meghosszabbítaná az időt, ezért a 8 km-es rövidítést választottuk Majk felé.

A gesztesi horgásztó mellett kitérve a kék jelzést követtük kelet felé, és fölmásztunk a várral szemben lévő kilátópontra. Kikémltünk, megkerestük a térképen szereplő jelzetlen földutat a valóságban is, és úgy találtuk, hogy tényleg a Majki remeteséghez vezet. A csúcson szembejövő orkán erejű szél azonnal felvetette mindenkivel a még zsákban cipelt ruhadarabokat is, kivéve Márk sapkáját, ami a tó mellett várta hűtlen gazdáját azon a padon, ahová cipőt kötni ült le. Még szerencse, hogy a halaknak nem volt szüksége rá, így visszafelé menet megtaláltuk. Ugyanis a következő kilométereken egy hóvihár közlekedett velünk szembe a teljesen nyílt terepen álló földúton, igencsak megnehezítve a haladást és lehetővé a hegymászástól felhevült testünket. Miután a hóviharral kölcsönösen keresztülhaladtunk egymáson, legalább a nap kisütött és a szél csendesült egy kissé, mert így is dermesztően hidegnek éreztük az éghajlatot.

Mivel mindnyájan kemény legények voltunk – aki már jéggé fagyott, annak könnyű – folytattuk utunkat a remeteség felé. Egy nagy karámban legelésző hatalmas lovak kissé felmelegítették a kedélyeinket, majd kerítéseket és hatalmas tölgymatuzsálemeket kerülgetve hamarosan a majki horgásztavakhoz és a Kamalduli kolostorhoz értünk.

Mint röviddel később kiderült: nem elég hamarosan, ugyanis a remeteségben éppen véget ért a tárlatvezetés, a következőn pedig már nem tudunk végigmenni, mert addigra elmegy az egyetlen és utolsó busz (16:35-kor!) a környékről. Így csak a tájékoztatókról szereztünk némi információt a némaságot fogadott Kamalduli szerzetesekről, körbesétáltuk a kolostort, és negyedóránként hallgathattuk a toronyóra zenélését. A közelben bányászati múzeum is található, de már nem tudtuk megtekinteni. Visszatértünk a tópartra, ahol csodálatos alkonyban volt részünk, a közeli büfébe még betértünk egy forró csokira, hogy aztán ismét fagyoskodjunk vagy negyed órát a buszmegállóban. Öreg este lett, mire végre jött a busz, de legalább jó melegben utazhattunk haza. A többi várat majd felfedezzük tavasszal, ha kiolvadtunk!

Vár- és hóviharjárók: Búr Márk, Hegedűs Krisztián, Hegedűsné Irenke, Magyar Zoltán, Majer Zsuzsanna, Szabó László Laciapu, Szabóné Berger Ildikó, Szabó Laci.

Majer Zsuzsanna, MKE

Dévény

Duna szélesen hömpölygő folyama mentén, ott, ahol a Morva folyó ereszti bele a vizét, hatalmas sziklaszirt meredezik az égnek. Már a morva birodalom idején jelentősebb, gerendákból rótt favár épült itt, majd ennek pusztulása után a XIII. század második felében királyi batár-őrző erősséget emeltek a csúcsra.

A középkor során a folyó menti sík területet is kőfal kerítette el, itt volt a kereskedőket megvédelmező poszt. Mindebből napjainkra semmi sem maradt meg. Elérkezünk az Alsó-vár két, patkó alakú toronnyal védett bejáratához. Ezen belépve hatalmas területet kerítő várudvarra jutunk. A kőfalakat kisméretű tornyok és bástyák védték. Mindez nagy valószínűséggel a XVI. század elejének építkezéseikor készülhetett.

A későbbiekben nem emeltek korszerűbb ó-olasz vagy új-olasz típusú bástyákat az ágyúk számára. Az Alsó-vár udvarán gazdasági és raktár épületek, valamint istállók állhattak, nyomuk még sok helyen felelhető.

Tovább haladunk a magasabb szintek felé, ahol kőhíd vezet a középső vár udvarára. Itt a legjobb állapotban fennmaradt részek, a restaurált Garai palota XV. századi és a Báthoryak XVI. Századi épületei. A falakat a Duna fölé magasodó dombra építették. Letekintve, a Duna folyama felett kicsiny őrtorony, a helybeliek elnevezése szerint „a kisasszony torony” vigyázta a hajózást.

A középső várat mély száraz árok választja el a legregebb résztől, a XIII. századi Felső-vártól. Itt meredek lépcsőkön keresztül érkezünk meg a 212 méteres magasságban trónoló, egykori sokszögű lakótorony helyére. Letekintve, 80 méteres mélységben láthatjuk a széles hömpölygő Duna folyamát. A XIII. században csak a lakótorony kis elő udvarokkal és a meredély széléig húzódó kőfállal alkotta Dévény királyi határvárát. Kristó Gyula történész szerint kőfalat csak a Dki oldalon húztak fel, előtte pedig átvágták a hegy gerincét. A középkori hadjáratokat épségben átvészelő épületet az 1809-ben idáig eljutó francia katonaság rob-

Dévényi vár a Duna felől

bantotta fel. A dévényi Várhegyen már az időszámításunk szerinti I. és IV. század között a római katonaság által készített határvédő erődítmény emelkedett. Ezt a morvák támadása pusztította el, akik szintén felismerve a hely stratégiai fontosságát, gerendákból alkották meg a favárukat. A dévényi gerendavár hatalmas, vallási és kormányzati központnak is jelentős volt. Első írásban fennmaradt említése 864-ben történt meg a Fuldai évkönyvben „Dowina” néven. A magyar honfoglalás után, 900-ban a pogány magyar törzsek támadása megsemmisítette a Morva birodalmat. Dévény és Pozsony favárait is elpusztította a lovas íjász seregek rohama. Fontos időpont volt még a térség életében a 907-es esztendő, amikor a támadásra indult Gyermek Lajos keleti frank király serege megsemmisítő vereséget szenvedett Pozsony körzetében a magyar lovasszeregektől. Az 1000. év után I. István király létrehozta az erős központosított királyságot. Ennek fő tartópilléreit a vármegyék képezték. A környező terület a Pozsony központú királyi várhoz tartozott Dévény településsel egyetemben. A későbbi Vár alacsonyabb dombján feltárt XI. – XII. századi temető sírjai azt bizonyítják, hogy ebben az időszakban nem épült újjá a morvák favára.

Rajz a dévényi várról

Az 1241-42-es tatárjárás pusztításai elmúltával az országban hatalmas méretű várépítkezések kezdődtek. IV Béla király ösztönzésére a főbb tisztségeket ellátó nagyurak, gazdagabb nemzetségek és várjobbágyok a védelemre alkalmas helyeken sorra emeltették a váraikat. A példát maga az uralkodó mutatta, aki, mint azt a római pápához írt levelében is közölte, a Duna folyó vonalát erősítette meg. A rommá vált Pest helyett a túldoldali Várhegyre költöztette fel a betelepített vendégpolgárokat / hospeseket/, míg felesége Mária királyné Visegrádnál építtetett várat. A Ny-i határszélén, a hadászati fontosságú Pozsony ispánsági várát is kővára építette át a király. A királyi várépítkezések keretében 1242 után de még 1271 előtt a Morva és Duna folyók találkozásánál égnek meredő hatalmas sziklaszirthez, a morva fávár elpusztult helyére, királyi parancsra erős kőfalakkal és öregtoronnyal megépítették Dévény várát. Legkorábbi formájában egy hatalmas tornyot körbevevő várfalból állt mindössze. 1271 áprilisában történt meg Dévény erősségének első, fennmaradt írásos említése, amikor is II. Ottokár cseh király seregével betört a Magyar királyság területére. Katonái elfoglalták Dévény, Pozsony és Stomfa várait, majd É-ra fordulva Szentgyörgy /

Fehérkő/, Bazin és Vöröskő erősségeit valamint Nagyszombat települését. A csehek egy része átkelt a Vág folyón és Geregye nembeli Miklós és István vezetésével bevették Nyitrát, majd egészen a Garamig nyomultak előre.

Az elkövetkező esztendőkből is sűrűn szerepelt Dévény határvára a hódításra törő csehekkel vívott harcokban. 1301 és 1323 között ez a váruadalom is, az egész Pozsony vármegyével együtt osztrák igazgatás alatt volt,

Habsburg Ágnes özvegy királyné kolostori elttartása címén. 1323 után már a pozsonyi királyi ispán felügyelete alatt állt. 1386 és 1389 között a cseh örgrófok zálogát képezte. Rövidesen az örökké pénzsűkében álló Zsigmond király az osztrák Lessel Hering bárónak adta zálogba 8 ezer forintért a dévényi várbirtokot, akitől 1414-ben Garai Miklós nádorispán a saját költségén kiváltotta az osztrák nagyúrtól. Miután az uralkodó sógorának számító nagyúr örök birtokul is megszerezte az erősséget, jelentős építkezések kezdődtek el, aminek során megépült a Középső vár és benne a Garai palota. 1444 előtt III. Frigyes német király serege más határ menti magyar várakkal együtt megszállta Dévényt is. Az osztrákok uralták az 1450-es békekötésig, amikor is visszakapta a jogos birtokosa. Miután 1481-ben fiúörökös hátrahagyása nélkül meghalt Garai Jób báró, a

Magyar nyelvű emléktábla egy Duna parti ház udvarán

hatalmas váruradalmi, köztük Dévény is a királyi Kamara kezelésébe került át. Hunyadi Mátyás király azonban rövidesen a Kis Kárpátok leghatalmasabb földesúri családjának a Bazini és Szentgyörgyi famíliának adományozta oda. Az ő birtoklásukhoz köthető a hatalmas területű Alsó-vár kiépítése. Bár készültek kisebb méretű ágyúrendellék is, de a későbbiekben nem alakították át korszerű, az ágyúkkal vívott harcra megfelelő formában. Története során mindvégig megmaradt magánvárnak a hadászati fontosságú Pozsony városának közvetlen közelében. A XVI. század elején az ország egyik leggazdagabb főúri családjá, a Báthoryak szereztek meg a váruradalmat. Mivel 1527-ben „sánta” Báthory István nádor Ferdinánd osztrák főherceg, magyar trónkövetelő korszakú támogatói közé tartozott, a Szapolyai János király elleni hadjáratra felvonuló idegen zsoldosok akadálytalanul vonulhattak el a dévényi határvár alatt.

1529-ben a Bécs városa ellen felvonuló hatalmas török szultáni seregek nem vették ostrom alá. Ugyanígy nem vívták meg 1605 májusában a Bocskai István erdélyi főnemes szolgálatában lépő hajdúk sem, akik Habsburg Rudolf császár és király zsarnoksága ellen indultak hadjáratba. Rövidesen kihalván a Báthoryak ecsedi ága, a katonailag fontos határvár a Habsburg uralkodó kezébe került. 1609-ben már a Keglevich grófok zálogbirtoka 400 ezer aranyért. 1619 októberében, miután Bethlen Gábor erdélyi fejedelem katonái éjszakai rohamban elfoglalták Pozsonyt, Dévény kicsiny helyőrsége puska lövés nélkül kaput nyitott az ellenséges csapatoknak. A hadjáratokban többször is gazdát cserélt Dévény határvára, ami az ágyúkkal vívott hadviselésben már nem számított jelentős katonai támaszpontnak. 1621 után rövid ideig a Palocsay familia zálogát képezte, majd 1635-től kezdve egész fennállása idejére a dúsgazdag Pálffy grófi, majd hercegi családhoz kötődik a története.

1701-ben mivel Dévény földesura a feltétlen császárhű Pálffy család volt, az erősség elkerülte a magyar várakra kimondott felrobbantási parancsot. 1703 és 1711 között a Rákóczi szabadságharc idején Pozsony és környéke szilárdan a Habsburg hatalom birtokában maradt. Bár időnként megjelentek a kuruc portyázók

Dévény környékén, de tüzérség hiányában nem tudtak az erős várfalakkal mit kezdeni. A Pálffyak helyőrsége sugárgyúkkal felszerelve vigyázta a posztját. 1711 után Dévény vára, bár jól felszereltnek és őrséggel ellátottnak számított, de elvesztette katonai fontosságát, csak, mint birtokközpont szolgált a Pálffy famíliának. Maga a főnemes család a sokkal lakályosabb Vöröskő várában és számtalan kastélyának egyikében lakott inkább. Az 1809-es esztendőben a Habsburg császár és király ellen hadjáratot viselő francia katonaság megszállta a környéket és három várat, Győrt, Borostyánkő és Dévényt, puska porral felrobbantott. Többé nem építették újjá, az elkövetkező évszázadokban egyre jobban pusztultak a falai, amelyeknek köveit a falusi lakosság is hordta az építkezéseihez.

Dévény

1896-ban az ezredéves Magyarország tiszteletére emelt hét Milleneumi emlékmű egyikét, a dévényi Felső-vár elpusztított tornyának helyére állították fel. Az emlékművet a Trianoni Békediktátum után, cseh és szlovák politikai bűnözők elpusztították. A várat az 1980-as években konzerválták, s ma látogatható. A várat bemutató tájékoztató táblákon látható a szlovák politika, történelem hamisítása. A várban magyar nyelvű feliratú táblát ne keressünk, francia nyelvű viszont található. A szlovákok így kívánnak „köszönetet mondani”, hogy Napoleon hadai romba döntötték a várat...

Hóvirágtúra

A Bükk hegységünk eddig talán kevésbé ismert részére invitáljuk a túrázni vágyókat. Ez a túra aránylag könnyen teljesíthető, mivel a szint kevesebb lesz a megszokottól.

A túrát a Bánya-hegyi megállónál kezdjük. Innen egy könnyed bemelegítéssel jutunk le az elragadó szépségű és csendes kis bükkfi faluba, Répáshutára. A falu neve 1790-ben kelt oklevelekben már szerepel melyben a betelepített morvák, morvaországi németek, szlovákok és ruszinok találtak új hazára. A korábban itt élő emberek fakitermeléssel, mészegetéssel, fa-szénkészítéssel és üveg palacok gyártásával foglalkoztak. A faluban jelenleg is hallani magyar és a szlovák beszédet. Sokszor azt hinné a túrázó, hogy a Felvidéken van. A központban található tábláról megismerkedhetünk az itt élő emberek múltjával és jelenével.

A múltat még jobban megidézőve ellátogatunk a Balla-barlang, hegyoldalban megbúvó termébe, melyet már az ősember is használt, mint lakhelyet.

A barlangot elhagyva lankás, de bokát igénybe vevő köves úton jutunk le a Hór-völgybe. Itt a kék sávjelzésen (ma csak ezt követjük!) balra kanyarodunk és 1 km pihentető sétával elérjük a kanyonszerű, húzósan emelkedő, de a sziklaktól, bedőlt fáktól, csak lassan, figyelmesen járható Sügér-völgyet. Valóságos csoda lesz a völgy első felében felsétálni. Ezen a szakaszon a jelzések már nehezen követhetők, - de ezért tartjuk a túravezetőt! A völgy a felső részén található az Ilona-kút. A vize jó minőségű, ha néha-néha folyik. Hamarosan kikeressük a Bükk jellegzetes fennsík szerű részére a Dorongos rétre. A réten található víznyelő barlang mellett elhaladva, megérkezünk a

Mezőhegyes tarvágásos, valamikor szebb napokat látott erdőterületére, majd az Ór-hegy meredek oldalán felkapatva a hegy jellegzetes nyergén át leereszkedünk az úgynevezett Mészárszék réjtjére. Az erdőszélén balra fordulva eljutunk IV. Béla király emlékművéhez. A monda szerint a király ezen a réten pihent meg, mikor a vesztes Muhi csata után a tatárok elől a Bükk rengetegén keresztül menekült a csatamezőről.

Az emlékművel majdnem szemben található a Boldogasszony köve. Erről a helyről azt tartja a néphagyomány, hogy amikor Szűz Mária vándorlása során, e helyen járt és a hosszú útján megfáradva az egyik kőre leült pihenni. A helybeliek ezt a helyet, ettől kezdve gyógyító erővel rendelkezőnek és szent helynek tekintik. Vannak emberek, akik a kövekre leülve úgy érzik, a kezük, lábuk elzsibbad és a betegségek közül néhány nap elteltével gyógyulnak. A természetgyógyászok és a felgyógyult betegek ennek a helynek tulajdonítják az állapotuk javulását. Az imént említett két hely Bükkzentkereszt déli részén található, így a falu központjába rövid, 20 perces séta után érünk be. A már többünk előtt ismert Borostyán vendéglőbe betérve, fogassunk el egy helyben, frissen készített, finom tócsnit.

Útvonal: Bánya-hegy – Répásbuta – Hór-völgy – Bükkzentkereszt

Táv: 15 km, szint: 400 m, menetidő: 5 óra

Túravezető: Bónusz György

Köves Gyula, KEE